

Zajištění kvality siláže

»V posledních dvou až třech letech prochází světová produkce mléka bouřlivým vývojem. Také ve Velké Británii náklady na produkci převyšují tržby za mléko. Proto je nezbytné stále zefektivňovat výrobu mléka. Ceny mléka se mění v cyklech. Chovatelé se musí naučit přežít i v dobách mléčné krize,« uvedl na semináři o silážích, kterou uspořádala společnost VVS Verměřovice, Lee Gresham ze společnosti Biotal.

Největším producentem mléka na světě je USA s 93 miliony tun mléka. Následuje je Indie, Čína Brazílie, Rusko a Německo. Teprve poté následují další státy jako Francie či Nový Zéland.

Zefektivnění výroby mléka

V Číně nedávno postavili farmu pro 30 tisíc dojnic, projekt do budoucna počítá s velikostí 100 tisíc krav. Prozatím je tento projekt pozastaven, neboť se tam potýkají s několika problémy. Při 35 °C a 100% vlhkosti vznikl problém s nepřilíš vhodnými podmínkami ve stáji.

Kvalita objemného krmiva je také špatná a krmivo jako je travní a vojteškové seno dovážené ze Severní Ameriky a Austrálie prodražuje chov. Navíc průměrná užitkovost tam dosahuje 21 litrů mléka denně. Proto prozatím Čína nepředstavuje pro světovou produkci mléka výrazný problém.

V Rusku vznikla poblíž Moskvy nová farma s osmi tisíci kravami. Taková farma není v Rusku ojedinělá. Avšak i zde se potýkají s mnoha problémy, proto si zvou odborníky na zlepšení managementu. Problém však nastane, až se podaří tyto problémy odstranit.

Jak zlepšíme úroveň chovu?

»Naproti tomu stojí USA, kde jsou farmy s velmi dobrým managementem chovu dojnic. Díky tomu také užitkovost převyšuje průměry a pohybuje se i na 45 litrech denně při průměrném příjmu krmiva na úrovni 25 kg sušiny. Podíl objemného krmiva na bázi sušiny dosahuje 64 % v podobě 12 kg kukuřičné siláže a 4 kg vojteškové senáže. Denně se měří obsah sušiny v krmivu a obsah škrobu ve výkalech jednou týdně. Věnují se zde i velkým detailům,« ukázal Lee Gresham ve své prezentaci.

Ve Velké Británii se měří obsah množství produkce mléka z objemného krmiva. V nejlepších chovech se z objemu nadojí 47 až 50 % mléka! Za tím stojí nejen vysoká kvalita objemných krmiv a vyvážená krmná dávka, ale i péče a prostředí chovaných zvířat.

»V první řadě stojí správná výroba objemných krmiv. Proto je nezbytné dodržet hlavní zásady výroby. Bez kvalitního objemného krmiva není možné dosáhnout dob-

ré úrovně chovu. Přitom musíme přijmout filozofii nulového odpadu krmiva. To znamená vyrobit kvalitní siláž,« zdůraznil Lee Gresham.

Jak toho dosáhneme?

Musíme pochopit silážní proces a jeho principy. Silážování je metodou konzervace píce pomocí okyselení. Fermentace je anaerobní proces, během kterého jsou cukry obsažené v rostlinách přeměňovány na organické kyseliny (mléčná, octová a propionová). Organické kyseliny jsou produkovány činností bakterií.

V rostlinném materiálu je dostatek přirozeně se vyskytujících mikroorganismů k tomu, aby začala fermentace. Je však vždy lepší přidat specifické bakterie prostřednictvím inokulantu, aby se zajistilo, že fermentaci rychle začnou dominovat žádoucí bakterie.

Cílem je dosáhnout rychlého poklesu pH na začátku přibližně na hodnotu 4,0. Tím se zajistí, že se nemnoží nežádoucí bakterie, které způsobují kažení siláže, protože ty mohou být aktivní pouze při vyšším pH.

Pro detekci zahřívání siláže, které pouhým okem neodhalíme, lze použít termokameru.

Optimální doba pro sklizeň

Musíme zajistit dobrou organizaci práce při výrobě siláže. Při první

seči je rozhodujícím faktorem kvalitata píce, nikoli její kvantita. Musíme sklízet velmi kvalitní dobře stravitelnou píci, tzn. sklízet v kompromisu mezi ranou sečí s nízkým výnosem a pozdní sečí s nadbytkem nestravitelného ligninu.

Cílem je sklízet kolem 30 % sušiny. V opačném případě dochází k velkým ztrátám prodýcháváním. Ve Velké Británii se siláží píce i kolem 15 % sušiny.

Rostliny na poli jsou pokryté epifytní mikroflórou, která do siláže přináší také nežádoucí mikroorganismy, jako jsou některé bakterie a kvasinky.

Jedním ze způsobů je refraktometrické stanovení cukrů v rostlinné šťávě. Druhým způsobem je zjištění obsahu nitrátů (indikuje se obsah bílkovin) před sklizní, při níž lze použít jednoduchý test pomocí rostlinné šťávy za použití testovacích proužků.

Žádoucí je docílit co nejvyššího obsahu cukrů a nejmenšího obsahu dusičnanů v době asi týden před sklizní. Někdy se dělá také předsklizňová analýza bílkovin, volných nitrátů a dalších parametrů. To platí především pro vojtěšku.

Zavadání píce na poli

Pro sklizeň píce je zapotřebí mít dobře zvolené a seřízené stroje. Důležité je seřídit sekačku tak, aby nedocházelo ke kontaminaci píce půdou.

Svou roli hraje také zpracování v řezače a délka řezanky. Délka řezanky má významný vliv na zkrmování hotové siláže. Délka řezanky by měla být nastavena po poradě s výživářem a obsluhou řezačky. Pokud nože nejsou ostré, dojde k roz-

trhání rostlin a sníží se obsah fyzikálně efektivní vlákniny.

Mačkače zrn mohou výrazně změnit charakteristiky bacherové fermentace u siláží z celých rostlin obilovin. Rozhodnutí o jejich použití by mělo být učiněno po poradě se zákazníkem.

Aplikátor musí být dobře kalibrován a udržovaný.

Důležitá je také příprava inokulantu. Roztok by měl být připravený zhruba jednu až dvě hodiny před silážováním. Optimální teplota vody je 20 až 30 °C. Doba aplikace přípravku na silážova-

nou hmotu by neměla přesáhnout 48 hodin.

Problémy s fermentací

Způsob plnění silážní jámy a dobré zhutnění jsou extrémně důležitou složkou koncepce nulového odpadu. Je nezbytné vytěsnit ze siláže všechny kyslík, abychom se vyhnuli problémům s fermentací.

Při nedostatečném zhutnění déle probíhá prodýchávání živin v rostlinách a klesá krmná hodnota siláže. Nežádoucí mikroorganismy způsobující kažení siláže se mohou množit a dochází ke ztrátám bílkovin.

Zvýší se také aerobní nestabilita a riziko zahřívání v důsledku přítomnosti a pronikání kyslíku. Musí být zajištěno, aby byl materiál rovnoměrně rozprostřen v tenkých vrstvách a byl dostatek času k řádnému uválcování.

Zakrytí a ochrana siláže je zásadní

Aby siláž byla kvalitní, musí být zakryta rychle a efektivně. Cílem je zabránit pronikání kyslíku a poškození krycích plachet. I velmi malé otvory nebo nedostatečné zakrytí vedou k velkým ztrátám siláže.

I když používáte bariérovou fólii, zkontrolujte, zda neproniká kyslík. Důležitá je také volba vhodné neprodyšné fólie.

Ještě před navážením do silážních jam je nezbytné důkladné vyčištění prostoru a zakrytí bočních stěn fólií. Na zatížení fólie lze použít rohože, avšak může hrozit proděravění klovaním ptáků. Proto jsou vhodnější pneumatiky, případně zakrytí sítí.

Důležité je také správně vybírat siláž. Žádoucí je rovná stěna.

Zpětná kontrola procesu a řešení je nepostradatelná. Proto je důležité komunikovat se smluvní firmou, která vyrábí siláž a zkontrolovat siláž po vyrobení.

Pokud jsou nějaké problémy s konzervací nebo krmenou hodnotou, je nutné upřesnit, co se musí změnit a jak zlepšit postup silážování v příštím roce. Produkce mléka z objemných krmiv je klíčem k dosažení ziskovosti. Pro plné využití potenciálu nesmí při zkrmování siláže vznikat odpad.

Mezi kontrolované parametry by měly patřit laboratorní analýzy, obsah sušiny, vůně, pH, teplota a zhutnění, aerobní stabilitu pomocí termokamery.

»Každý chovatel musí umět věnovat pozornost detailům. Tím lze dosáhnout vytyčeného cíle,« dodal na závěr Lee Gresham.

Soňa JELÍNKOVÁ